

Money Guide

■ Issue 04 ■ Dec 2023

“

**เงินเก็บหลังเกษียณ
บริหารดี มีใช้ไป
ตลอดชีวิต**

”

เงินเก็บหลังเกษียณ บริหารดี มีใช้ไปตลอดชีวิต

หากทุกคนอยู่ในวัยเรียน **“การบริหารเงินหลังเกษียณ”** น่าจะเป็นวิชาสุดท้ายก่อนแยกย้ายออกไปใช้ชีวิตตามที่ตัวเองวาดฝันไว้ อย่างไรก็ตาม คงไม่มีใครต้องการหยุดอยู่แค่ความฝัน เพราะทุกคนต้องการทำให้เงินที่เก็บออมมาทั้งชีวิต ออกดอกออกผลได้อย่างต่อเนื่อง มีรายได้พอกินพอใช้ไปตลอดชีวิต และที่สำคัญ คือ เงินออมก่อนนี้จะต้องไม่หมดไปก่อนเวลาอันควรหรือหมดก่อนเสียชีวิต

หากพูดถึงวิธีการ**วางแผนการเงินก่อนเกษียณ** คือ การเตรียมเงินเพื่อนำไปใช้หลังเกษียณ โดยคำถามที่ต้องคิดและทำก่อนเกษียณ เช่น

- ต้องการเกษียณอายุเมื่อไหร่
- ต้องการเงินเพื่อใช้จ่ายหลังเกษียณเท่าไร
- มีแหล่งเงินทุนใดบ้างที่สามารถนำไปใช้หลังเกษียณ
- ต้องเก็บออมและลงทุนเท่าไร ช่องทางไหน จึงจะบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

อย่างไรก็ตาม การบริหารเงินหลังเกษียณมีความแตกต่างจากช่วงก่อนเกษียณ เนื่องจากไม่มีรายได้ประจำ จึงต้องบริหารเงินก่อนสุดท้ายที่สะสมมาทั้งชีวิตให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่เพื่อให้การบริหารเงินเป็นไปตามเป้าหมาย ควรเริ่มต้นด้วยคำถามเหล่านี้

- ต้องวางแผนใช้จ่ายอย่างไรเพื่อให้มีเงินใช้ไปตลอดชีวิต
- รายได้หลังเกษียณจะมาจากช่องทางไหนบ้าง
- รายได้จะถูกนำไปใช้จ่ายอย่างไรและเมื่อไหร่
- สามารถสร้างรายได้ที่สม่ำเสมอจากการออมและการลงทุนอย่างไร
- ผลตอบแทนในแต่ละปีจะอยู่ที่เท่าไร จึงจะทำให้เงินงอกเงยและมีใช้เพียงพอ

จากคำถามดังกล่าว สะท้อนได้ว่าการเกษียณเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของชีวิต โดยเฉพาะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ โดยเงินเดือนประจำที่เคยได้รับจะถูกแทนที่ด้วยรายได้จากแหล่งอื่น ๆ เช่น เงินออม เงินชดเชยตามกฎหมายแรงงาน เงินชราภาพจากประกันสังคม เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หรือการลงทุน ดังนั้น ประเด็นสำคัญเพื่อรักษาระดับคุณภาพการใช้ชีวิตให้สะดวกสบายตามแผนที่วางเอาไว้ คือ **การบริหารเงินหลังเกษียณอย่างมีประสิทธิภาพ**

ประมาณการค่าใช้จ่ายและสร้างงบประมาณ

ขั้นตอนแรกในการบริหารจัดการเงินในวัยเกษียณ คือ **การประมาณการค่าใช้จ่ายและสร้างงบประมาณ** เพราะรูปแบบการใช้จ่ายอาจเปลี่ยนแปลงไปตลอดชีวิต ซึ่งอาจยาวนานนับสิบปี โดยค่าใช้จ่ายบางอย่างอาจลดลงหรือไม่มีแล้ว เช่น ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ค่าผ่อนบ้านหรือรถยนต์ ขณะที่ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าทำกิจกรรมยามว่าง ค่าเดินทางท่องเที่ยว อาจเพิ่มสูงขึ้น

โดยตามหลักการวางแผนการเงิน การคำนวณประมาณการค่าใช้จ่ายหลังเกษียณเรียกว่า **Replacement Ratio** จะอยู่ที่ประมาณ **70 - 80%** ของค่าใช้จ่ายต่อเดือนก่อนเกษียณ เช่น ก่อนเกษียณมีค่าใช้จ่ายต่อเดือนประมาณ 20,000 บาท ค่าใช้จ่ายหลังเกษียณจะอยู่ที่ระดับ 14,000 - 16,000 บาท อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายไม่ได้เป็นสิ่งที่ตายตัว ขณะเดียวกันพฤติกรรมการใช้จ่ายจะไม่คงที่ตลอดช่วงวัยเกษียณ จึงควรทบทวนและปรับแผนการเงินเป็นระยะ ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

นอกจากการคำนวณด้วยวิธี Replacement Ratio สามารถคำนวณค่าใช้จ่ายในวัยเกษียณให้ใกล้เคียงกับความเป็นไปได้มากที่สุด ดังนี้

- **ประมาณจากค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ** โดยคาดการณ์ล่วงหน้าจากค่าใช้จ่ายปัจจุบัน แล้วรับเพิ่มด้วยอัตราเงินเฟ้อในปีที่จะเกษียณอายุ เพื่อหาค่าใช้จ่ายปีแรกของวัยเกษียณ เช่น ปัจจุบันอายุ 40 ปี มีค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะใช้ ——

ตอนอายุ 60 ปี อยู่ที่ปีละ 300,000 บาท หากคาดว่าอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยต่อปี ในอีก 20 ปีข้างหน้า จะอยู่ที่ระดับ 3% ผลลัพธ์ที่ได้จะเท่ากับ 541,833 บาท หมายความว่า ค่าใช้จ่ายปีแรกของวัยเกษียณ (Initial Withdrawal Rate) คือ 541,833 บาท

- **ประมาณจากไลฟ์สไตล์ (Lifestyle)** โดยเทียบเคียงกับค่าใช้จ่ายแต่ละเดือน ในปัจจุบัน และปรับให้เหมาะกับไลฟ์สไตล์ที่ต้องการในอนาคต ว่าต้องการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง สะดวกสบาย หรือหรูหราฟูฟ่าแค่ไหน เช่น สมมติว่าใช้ชีวิตแบบพอเพียง จะมีค่าใช้จ่ายประมาณ 300,000 บาทต่อปี แต่ถ้าหากต้องการใช้ชีวิตแบบหรูหราก็อาจใช้เงินมากถึง 800,000 บาทต่อปี
- **ประมาณตัวเลขเผื่อค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น** จากความยากที่จะประมาณเงินทดแทนรายได้ในวัยเกษียณได้อย่างแม่นยำ แม้ว่าจะกำหนดทุกรายจ่ายแล้ว แต่ก็อาจเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน เช่น ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ การรักษาพยาบาล ที่อาจเพิ่มค่าใช้จ่ายได้มากกว่าที่คิดเอาไว้ จากการศึกษาของ **David Blanchett, Head of Retirement Research Morningstar** พบว่า ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของผู้สูงวัยโดยเฉลี่ยจะมากกว่าประชากรโดยทั่วไป เกือบ 2 เท่า ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากต้นทุนค่ารักษาพยาบาลที่สูงขึ้น และการปรับขึ้นนั้นสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไป นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ยังมีแนวโน้มสูงขึ้นตลอดช่วงระยะเวลาเกษียณ โดยเฉพาะในช่วงปลาย ซึ่ง Blanchett เรียกว่า **Retirement Spending Smile** หมายถึง กราฟการใช้จ่ายในวัยเกษียณที่จะสูงในช่วงแรก ซึ่งเกิดจากการท่องเที่ยวและพักผ่อน หลังจากนั้นจะลดลงในช่วงกลาง ก่อนจะเพิ่มขึ้นอีกครั้งในช่วงปลายชีวิต เกษียณจากความจำเป็นหรือมีโอกาสเสี่ยงต่อค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และอาจต้องการดูแลสุขภาพในระยะยาว ซึ่ง **ลักษณะกราฟจะคล้ายรอยยิ้มหรือระฆังคว่ำ** จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ต้องปรับประมาณการตัวเลขเผื่อค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในวัยเกษียณได้อย่างมีความสุข

ประเมินที่มาของรายได้

หลังจากประมาณการค่าใช้จ่ายและสร้างงบประมาณ รวมถึงเข้าใจถึงความต้องการรายได้ที่เป็นไปได้ของตัวเองแล้ว ต่อไปนี้ก็เป็นเวลาที่จะสำรวจรายได้ที่มีอยู่ ว่าชีวิตหลังเกษียณสามารถมีรายได้จากช่องทางใดบ้าง

1. เงินก้อนใหญ่

นี่คือเวลาที่จะได้ชื่นชมความสวยงามของเงินก้อนใหญ่ที่ได้เก็บหอมรอมริบมาตลอดชีวิตการทำงาน ยอม “หักเงิน” ทุกเดือน เพื่อเก็บออมไว้ใช้ยามเกษียณ โดยแหล่งรายได้ที่เป็นเงินก้อนใหญ่ มีดังนี้

- **กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund : PVD)**

เป็นเงินก้อนใหญ่ที่มนุษย์เงินเดือนจะได้รับเมื่อเกษียณ ซึ่งแต่ละคนจะได้รับไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นฐานเงินเดือน อัตราเงินสะสมของพนักงาน อัตราเงินสมทบของนายจ้าง ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกองทุน นโยบายการลงทุน และผลตอบแทนที่ได้รับ เป็นต้น

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นกองทุนที่ภาครัฐได้กำหนดขึ้น สามารถใช้สิทธิลดหย่อนภาษีได้ จัดตั้งขึ้นตามความสมัครใจระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง โดยลูกจ้างจะเก็บออมเงิน เรียกว่า **“เงินสะสม”** (ในอัตรา 2 - 15% ขึ้นอยู่กับข้อบังคับกองทุนของแต่ละบริษัท) หลังจากลูกจ้างเลือกเก็บออมเงินแล้ว นายจ้างจะช่วยเก็บออมเงินอีกแรง เรียกว่า **“เงินสมทบ”** (ในอัตรา 2 - 15% ขึ้นอยู่กับข้อบังคับกองทุนของแต่ละบริษัท) ซึ่งนายจ้างจะช่วยเก็บออมเงินแบบนี้ไปเรื่อย ๆ ทุกเดือน จนถึงวันที่ลูกจ้างออกจากงานหรือเกษียณอายุ ซึ่งเงินสมทบของนายจ้างถือเป็นการได้เงินเพิ่มพิเศษจากการทำงาน

ตัวอย่างเช่น เริ่มต้นทำงานได้เงินเดือน 20,000 บาท เลือกออมกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเดือนละ 5% (1,000 บาท) และบริษัทจ่ายเงินสมทบให้อีก 5% (1,000 บาท) หมายความว่า ทำงาน 1 ปี จะมีเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ 12,000 บาท และได้เงินเพิ่มจากนายจ้างอีก 12,000 บาท (รวม 24,000 บาท) อีกทั้ง เงินในกองทุนก็จะถูกนำไปบริหารให้เกิดดอกผลออกเงยโดยผู้บริหารมืออาชีพ ก็มีโอกาสดำเนินการผลตอบแทนเพิ่มขึ้นอีกด้วย

โดยหากลาออกจากกองทุน เมื่ออายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ (เฉพาะกรณีเกษียณอายุ) และเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีต่อเนื่องกัน ในส่วนของเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ทั้งจำนวน

นอกจากนี้ หากยังไม่รู้ว่าจะบริหารจัดการเงินก้อนนี้อย่างไร สามารถเลือกที่จะ **“คงเงิน”** เอาไว้ในกองทุนก่อนได้ โดยเงินที่คงไว้จะยังสามารถเติบโตต่อไปได้ตามนโยบายการลงทุนที่เลือกไว้ หรือจะเลือกขอรับเงินเป็น **“เงินงวด”** โดยให้กองทุนทยอยจ่ายแบบเดียวกับเงินบำนาญก็ได้ (แต่ต้องขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของกองทุนด้วย แต่อย่างน้อยที่สุดกองทุนให้สิทธิสมาชิกขอคงเงินได้ไม่น้อยกว่า 90 วัน นับจากวันที่ออกจากงาน) หรือจะเลือกโอนเงินก้อนนี้ไปลงทุนต่อในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) เพื่อต่อยอดเงินออมให้คงเงยต่อเนื่องก็ได้เช่นกัน

- **กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF)**

กองทุน RMF ออกแบบมาเพื่อเป็นเงินไว้ใช้ในวัยเกษียณ และให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเป็นแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการออม และเมื่อเกษียณก็ยังได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีและได้รับการยกเว้นภาษีกำไรจากการขายคืนหน่วยลงทุน โดยต้องลงทุนไปจนอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ และลงทุนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ลงทุนครั้งแรก

- **ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์**

การทำประกันชีวิต นอกจากจะได้เงินก้อนใหญ่แล้ว ผลประโยชน์ที่ได้ ทั้งเงินคืนระหว่างสัญญา และเงินคืนเมื่อครบกำหนดสัญญา ไม่ต้องนำไปเสียภาษี นอกจากนี้ หากเป็นประกันชีวิตที่มีระยะเวลาคุ้มครองตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป สามารถนำค่าเบี้ยประกันที่ชำระในแต่ละปีไปลดหย่อนภาษีได้ไม่เกิน 100,000 บาทอีกด้วย

- **เงินบำเหน็จดำรงชีพ**

สำหรับข้าราชการบำนาญ จะมีสิทธิได้รับเงินอีกก้อนหนึ่งที่เรียกว่า **“บำเหน็จดำรงชีพ”** อีก 15 เท่าของบำนาญ แต่รวมแล้วไม่เกิน 500,000 บาท

วิธีคำนวณ = เงินบำนาญ (ไม่รวม ช.ค.บ.) คุณ 15 เท่า โดยแบ่งจ่าย เป็น 3 ครั้ง
ครั้งที่ 1 เมื่อเกษียณอายุราชการ รับไม่เกิน 200,000 บาท
ครั้งที่ 2 เมื่ออายุครบ 65 ปีบริบูรณ์ ที่เหลือไม่เกิน 200,000 บาท
ครั้งที่ 3 เมื่ออายุครบ 70 ปีบริบูรณ์ ที่เหลือไม่เกิน 100,000 บาท
(ช.ค.บ. หมายถึง เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ)

• เงินชดเชยตามกฎหมาย

ในมาตรา 118 ของ พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน กำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายเงินชดเชยให้กับลูกจ้างในกรณีที่เลิกจ้าง ซึ่งรวมถึงกรณีเกษียณอายุด้วย โดยกำหนดอัตราเงินชดเชยตามอายุงาน ดังนี้

1. ทำงานครบ 120 วันแต่ไม่ครบ 1 ปี จ่ายค่าชดเชย 30 วัน
2. ทำงานครบ 1 ปี แต่ไม่ครบ 3 ปี จ่ายค่าชดเชย 90 วัน
3. ทำงานครบ 3 ปี แต่ไม่ครบ 6 ปี จ่ายค่าชดเชย 180 วัน
4. ทำงานครบ 6 ปี แต่ไม่ครบ 10 ปี จ่ายค่าชดเชย 240 วัน
5. ทำงานครบ 10 ปีแต่ไม่ครบ 20 ปี จ่ายค่าชดเชย 300 วัน
6. ทำงานครบ 20 ปีขึ้นไป จ่ายค่าชดเชย 400 วัน

2. รายได้ประจำ

แม้ว่าจะเกษียณอายุแล้ว ยังสามารถมี **“รายได้ประจำ”** ได้เหมือนเดิม เพียงแต่รูปแบบอาจจะเปลี่ยนไปบ้าง เพราะส่วนใหญ่จะเป็นรายได้ที่ไม่ต้องออกแรงทำงาน ทั้งในรูปแบบของสวัสดิการและผลตอบแทนจากการออมและการลงทุน

• เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ถือเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่ภาครัฐให้กับผู้สูงอายุคนไทยทุกคน (สัญชาติไทย) ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป (ยกเว้นผู้ที่ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์จากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) โดยรัฐจะโอนเงินเข้าบัญชีทุกเดือน ดังนี้

- อายุ 60 – 69 ปี ได้รับเงิน 600 บาทต่อเดือน
- อายุ 70 – 79 ปี ได้รับเงิน 700 บาทต่อเดือน
- อายุ 80 – 89 ปี ได้รับเงิน 800 บาทต่อเดือน
- อายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเงิน 1,000 บาทต่อเดือน

- **กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)**

หากมีอายุระหว่าง 15 - 60 ปี ประกอบอาชีพอิสระที่ไม่มีระบบบำเหน็จบำนาญ เช่น พ่อค้า แม่ค้า เกษตรกร ผู้ที่ทำธุรกิจส่วนตัว แรงงานนอกระบบ เกษตรกร แม่บ้าน นักเรียน นักศึกษา ก็สามารถมีเงินบำนาญไว้ใช้ในวัยเกษียณได้ ด้วยการแบ่งเงินมาออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เพราะเป็นรูปแบบการออมที่ให้สิทธิผู้ประกอบอาชีพอิสระได้ออมเงินเพื่อรับเงินสมทบจากรัฐบาลสูงสุด 100% และเมื่อออมเงินจนถึงอายุ 60 ปีบริบูรณ์ ก็จะได้เงินกลับคืนมาในรูปแบบเงินบำนาญไว้ใช้ยามเกษียณ

โดยสามารถส่งเงินสะสมครั้งละไม่ต่ำกว่า 50 บาท และรวมกันแล้วไม่เกิน 13,200 บาทต่อปี โดยไม่จำเป็นต้องออมทุกเดือน เดือนไหนมีน้อย อมน้อย เดือนไหนมีมากค่อยออมมาก และจำนวนเงินไม่ต้องเท่ากันทุกครั้งก็ได้ จากนั้น รัฐบาลจะให้เงินสมทบตามสัดส่วนเงินสะสมและช่วงอายุ

อายุสมาชิก 15-30 ปี รัฐสมทบให้ 50% ของเงินสะสม ไม่เกินปีละ 1,800 บาท

อายุสมาชิกมากกว่า 30-50 ปี รัฐสมทบให้ 80% ของเงินสะสม ไม่เกินปีละ 1,800 บาท

อายุสมาชิก 50 ปีขึ้นไป รัฐสมทบให้ 100% ของเงินสะสม ไม่เกินปีละ 1,800 บาท

โดย กอช. จะเริ่มจ่ายเงินบำนาญให้เราเมื่ออายุครบ 60 ปี โดยจำนวนเงินบำนาญในแต่ละเดือนจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับ **“เงินในบัญชีรายบุคคล”** ที่สะสมมาจนถึงอายุ 60 ปี และผลตอบแทนที่กองทุนทำได้ นอกจากนี้ ไม่ว่าจะได้บำนาญเดือนละกี่บาท หรือจะได้เป็นเงินดำรงชีพ ก็ยังมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอีกด้วย

- **ดอกเบียหรือผลตอบแทน**

หลังจากเกษียณไปแล้ว สามารถนำเงินไปเก็บออมและลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ เช่น นำไปฝากออมไว้กับธนาคาร หรือซื้อพันธบัตรรัฐบาลก็จะได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ย หากนำไปลงทุนหุ้นปันผล และกองทุนรวมที่มีนโยบายจ่ายเงินปันผล ก็จะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบของผลกำไร ส่วนต่างของราคา เรียกว่า Capital Gain และเงินปันผล

- **ประกันชีวิตแบบบำนาญ**

ถ้าคุ้นเคยกับประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ จะเห็นว่าได้รับผลประโยชน์เป็นเงินก้อนใหญ่เมื่อครบกำหนดสัญญา (หรืออาจจะมีเงินคืนระหว่างทางด้วย) ขณะที่ประกันชีวิตแบบบำนาญจะไม่มีผลตอบแทนระหว่างทาง แต่ไปทยอยจ่ายผลประโยชน์เป็นงวด ๆ ในวัยเกษียณ

ดังนั้น การทำประกันชีวิตแบบบำนาญจึงเป็นการรับประกันว่าจะมีรายได้ประจำสม่ำเสมอ และต่อเนื่องหลังจากที่เกษียณอายุแล้ว เพราะบริษัทประกันจะจ่ายผลประโยชน์ให้หลังจากเราอายุ 55 ปี หรือ 60 ปี (แล้วแต่แบบของกรมธรรม์) เรื่อยไปจนถึงอายุ 85 ปี เป็นอย่างน้อย ซึ่งเรียกว่า ช่วงรับเงินบำนาญ นอกจากนี้ยังสามารถนำเงินที่จ่ายเป็นเบี้ยประกันแบบบำนาญไปลดหย่อนภาษีได้ โดยจะต้องซื้อกรมธรรม์ที่มีความคุ้มครองตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และระบุชัดเจนว่า เป็นประกันชีวิตแบบบำนาญที่ใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีได้

เลือกรับเงินก้อน หรือรายได้ประจำ

- **ประกันสังคม (มาตรา 33)**

หากทำงานเป็นพนักงานบริษัทเอกชน นายจ้างก็จะทำการสมัครให้พนักงานทุกคนเป็นสมาชิกประกันสังคมมาตรา 33 จากนั้นนายจ้างก็จะส่งเงินสมทบประกันสังคมแต่ละเดือนในอัตรา 5% ของค่าจ้าง (สูงสุดไม่เกิน 750 บาท) และนายจ้างจะสมทบเพิ่ม 5% ส่วนรัฐบาลสมทบเพิ่ม 2.75% โดยเงื่อนไขการรับสิทธิจะได้ก็ต่อเมื่อมีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ หรือความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง ซึ่งกรณีเกษียณ หรือเรียกว่า กรณีชราภาพ สามารถเลือกรับเงินได้ 2 วิธี

1. **เงินบำนาญชราภาพ (จ่ายเงินสมทบครบ 180 เดือน)**

จะได้รับเงินบำนาญชราภาพเป็นรายเดือนในอัตรา 20% ของค่าจ้างเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้ายที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบก่อนความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง หากจ่ายเงินสมทบมากกว่า 180 เดือน ปรับเพิ่มอัตราเงินบำนาญชราภาพขึ้นอีก 1.5% ต่อระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบครบทุก 12 เดือน

2. เงินบำนาญชราภาพ (จ่ายเงินสมทบไม่ถึง 180 เดือน)

จ่ายเงินสมทบต่ำกว่า 12 เดือน ได้รับเงินบำนาญชราภาพเท่ากับจำนวนเงินสมทบเฉพาะส่วนของผู้ประกันตน แต่หากจ่ายเงินสมทบตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป ได้รับเงินบำนาญชราภาพเท่ากับจำนวนเงินสมทบที่ผู้ประกันตนและนายจ้างจ่ายสมทบ พร้อมผลประโยชน์ตอบแทน

ส่วนกรณีผู้รับเงินบำนาญชราภาพถึงแก่ความตายภายใน 60 เดือน นับตั้งแต่เดือนที่มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพ ให้จ่ายเงินบำนาญชราภาพจำนวน 10 เท่าของบำนาญชราภาพรายเดือน ที่ได้รับคราวสุดท้ายก่อนถึงแก่ความตาย

สูตรคำนวณ เงินบำนาญชราภาพ

1.กรณีจ่ายครบ 180 เดือน = $(20 \times 15,000) \div 100 = 3,000$

2.กรณีจ่ายเกิน 180 เดือน = $[20+(1.5 \times \text{จำนวนปี})] \times 15,000 \div 100$

ระยะเวลาที่ส่งเงินสมทบ (ปี) กับ เงินบำนาญที่จะได้รับ

15 – 20 ปี ได้รับ 3,000 – 4,125 บาทต่อเดือน

21 – 25 ปี ได้รับ 4,350 – 5,250 บาทต่อเดือน

26 – 30 ปี ได้รับ 5,475 – 6,375 บาทต่อเดือน

31 – 35 ปี ได้รับ 6,600 – 7,500 บาทต่อเดือน

หมายเหตุ : ตัวอย่างคำนวณจากเงินเดือนเฉลี่ยสูงสุด 15,000 บาท

• กองทุนประกันสังคม (มาตรา 40)

สำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระหรือแรงงานนอกระบบ (ไม่เป็นผู้ประกันตนมาตรา 33 หรือผู้ประกันตนมาตรา 39) นอกจากจะได้รับสิทธิต่าง ๆ เช่น รักษาตัวที่โรงพยาบาลก็สามารถเบิกเงินทดแทนการขาดรายได้ หรือเสียชีวิตก็ได้รับเงินค่าทำศพ การสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ถือเป็นอีกช่องทางสำหรับการออมเงินเพื่อเกษียณ

หากเป็นสมาชิกและต้องการออมเงินผ่านประกันสังคมมาตรา 40 เพื่อเกษียณสำหรับผู้ประกันตนที่เลือกส่งประกันสังคมแบบทางเลือก ส่ง 100 บาทต่อเดือน หรือส่ง 300 บาทต่อเดือน เมื่ออายุ 60 ปี และสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนจะได้รับเงินชราภาพตามจำนวนงวดที่จ่ายเงินสมทบ พร้อมผลประโยชน์ตอบแทน และสิทธิประโยชน์ตามที่กองทุนประกันสังคมแจ้งเอาไว้

- **กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)**

สำหรับข้าราชการน่าจะสบายใจในเรื่องแหล่งรายได้หลังเกษียณ เพราะถ้ามีอายุราชการ 25 ปีขึ้นไป จะเลือกได้เลยว่า จะรับเป็น**บำเหน็จหรือบำนาญ** โดยเมื่อเป็นสมาชิกกองทุน ต้องจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุน ซึ่งเงินกองทุน กบข. ประกอบด้วยเงินจาก 5 ประเภท ซึ่งสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับสถานะที่สมาชิกเลือก

1. **เงินสะสม** เป็นเงินที่สมาชิกเลือกสะสมจากเงินเดือนทุกเดือนเข้ากองทุน กบข. แบบอัตโนมัติ ขั้นต่ำ 3% ของเงินเดือน แต่ถ้าอยากออมเงินเพิ่มสามารถให้หักเงินเดือนมากกว่า 3% ได้แต่ต้องไม่เกิน 15% ของเงินเดือน
2. **เงินสมทบ** คือ เงินที่รัฐสมทบให้สมาชิก 3% ของเงินเดือนทุกเดือนเช่นกัน โดยรัฐจะไม่มี การเพิ่มเงินสมทบเหมือนกรณีเงินสะสมที่สามารถเพิ่มอัตราเงินสะสมได้
3. **เงินประเดิม** คือ เงินที่รัฐจ่ายให้เฉพาะสมาชิกที่รับราชการก่อนวันที่ 27 มี.ค. 2540 โดย กบข. จะจ่ายเงินก้อนนี้เมื่อสมาชิกพ้นสภาพและเลือกรับเป็นบำนาญเท่านั้น
4. **เงินชดเชย** คือ เงินที่รัฐให้สมาชิกชดเชยสูตรบำนาญที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นอัตรา 2% ของเงินเดือนสมาชิกทุกเดือน โดย กบข. จะจ่ายเมื่อสมาชิกพ้นสภาพและเลือกรับบำนาญ
5. **ผลประโยชน์จากเงินกองทุน** คือ ผลตอบแทนหรือดอกผลสูงสุดที่ กบข. นำเงินสมาชิกไปลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ และเงินฝากธนาคาร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เงินจากกองทุน กบข. สมาชิกจะได้รับเงินคืนเมื่อเกษียณอายุ (หรือลาออกจากราชการ) ดังนั้น เงินออมจากกองทุน กบข. จึงไม่เกี่ยวข้องกับเงินบำเหน็จหรือบำนาญที่ข้าราชการจะได้รับตามสิทธิจากภาครัฐ หมายความว่า เมื่อข้าราชการเกษียณและเป็นสมาชิก กบข. ก็จะได้รับเงินเกษียณสองทาง

ตัวอย่าง เมื่อเกษียณอายุข้าราชการและเป็นสมาชิก กบข.

กรณีเลือกบำเหน็จ

สูตรคำนวณบำเหน็จ = เงินเดือนเดือนสุดท้าย X เวลาราชการ (รวมวันทวีคูณ)

สูตรคำนวณ กบข. = เงินสะสม + เงินออมเพิ่ม + เงินสมทบ + ดอกผล

กรณีเลือกบำนาญ

สูตรคำนวณบำนาญ = เงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย X เวลาราชการ (รวมวันที่คุณ) หาดด้วย 50 (ไม่เกิน 70% ของเงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย)

สูตรคำนวณ กบข. = เงินสะสม + เงินออมเพิ่ม + เงินสมทบ + เงินประเดิม* + เงินชดเชย** + ดอกผล

หมายเหตุ : *เงินประเดิม จ่ายให้เฉพาะสมาชิกที่รับราชการก่อนวันที่ 27 มี.ค. 2540

**เงินชดเชย จ่ายให้สมาชิกที่เลือกรับบำนาญเท่านั้น

สร้างความสมดุลระหว่างรายได้ และผลตอบแทน

กุญแจหลักของการเกษียณอายุ คือ ต้องสร้างความสมดุลระหว่างรายได้และการเติบโตในพอร์ตลงทุน โดยเป็นช่วงลงทุนเพื่อสร้างรายได้จากสินทรัพย์ (Recurring Income) และรักษามูลค่าของเงินที่ต้องใช้ในยามเกษียณ เพื่อไม่ให้ถูกกระทบจากภาวะเงินเฟ้อและเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน ซึ่งอาจทำให้มูลค่าเงินลงทุนเหลือน้อยกว่าที่ตั้งใจไว้
ในช่วงเกษียณอายุ ดังนั้น **การลงทุนในช่วงนี้จะเน้นรักษาเงินลงทุนเป็นหลัก** หรือเป็น **การให้ความสำคัญกับความเสี่ยงในการลงทุนมากกว่าผลตอบแทน**

ขยธร ทันนิเทศ ที่ปรึกษาการเงิน AFPT™ สมาคมนักวางแผนการเงินไทย แนะนำว่า ช่วงวัยเกษียณ (อายุ 61 ปี จนถึงสิ้นอายุขัย) จะเป็นช่วงเวลาที่นำเงินเก็บที่สะสมมาใช้จ่าย จึงอาจไม่มีรายได้เพื่อนำมาสะสมเพิ่มแล้ว ดังนั้น พอร์ตลงทุนควรเป็นพอร์ตที่สามารถรักษาเงินต้นได้อย่างปลอดภัย ที่สำคัญต้องให้ผลตอบแทนที่ชนะเงินเฟ้อได้อีกด้วย ดังนั้น ควรมีสินทรัพย์เสี่ยงเหลืออยู่เพียง 10 - 30% และเงินส่วนใหญ่จะอยู่ในสินทรัพย์เสี่ยงต่ำ เช่น ตราสารหนี้หรือเงินฝากธนาคาร เป็นต้น

การปรับสัดส่วนสินทรัพย์ในพอร์ตลงทุนระหว่างหุ้น (Equity) และตราสารหนี้ (Fixed Income) ในสัดส่วนที่เหมาะสมในแต่ละช่วงอายุเป็นสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณา และทบทวนปรับสัดส่วนพอร์ตลงทุนเป็นประจำทุกปี และควรนำปัจจัยด้านอายุของผู้ลงทุนมาพิจารณาด้วย

ชยธร กล่าวว่า การมีสัดส่วนหุ้นในช่วงที่อายุน้อยที่สุดจะเป็นสัดส่วนที่มากแล้วค่อย ๆ ลดลงตามลำดับ “ส่วนจะมีสัดส่วนเท่าไรก็ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละคน หรือปรึกษานักวางแผนการเงินให้ช่วยวิเคราะห์จำนวนเงินลงทุนที่สะสมรายปีว่าต้องลงทุนเท่าไร หรือเลือกพิจารณาช่วงเวลาก่อนเกษียณ 5 ปี เช่น หากต้องการเกษียณตอนอายุ 60 ปี ก็ทบทวนลดความเสี่ยงของพอร์ตตอนอายุ 55 ปี โดยลดสัดส่วนหุ้นลงและให้มีสัดส่วนของตราสารหนี้มากขึ้น เพื่อให้ความผันผวนของมูลค่าเงินลงทุนในพอร์ตลดลง ทำให้รักษามูลค่าเงินลงทุนที่เคยมีมาไว้ได้อย่างปลอดภัยมากยิ่งขึ้น”

การปรับพอร์ตลงทุนดังกล่าว เปรียบเทียบกับเครื่องบินที่กำลัง Take off เริ่มต้นต้องเร่งความเร็วให้ถึงจุดที่เหมาะสม จนเครื่องบินทะยานขึ้นเหนือพื้นดิน เมื่อเครื่องบินอยู่บนท้องฟ้า นักบินก็ต้องควบคุมความเร็วและระดับประคองให้เครื่องบินอยู่ในสภาวะปกติ จนเมื่อใกล้ถึงจุดหมายปลายทาง นักบินจะค่อย ๆ ลดระดับความสูงและลดความเร็วพาเครื่องบินลงสู่ภาคพื้นดินแบบ Soft Landing หรือการลงสู่พื้นดินด้วยความนุ่มนวล

วิไล รัตันตระกูล ที่ปรึกษาการเงิน AFPT[™] สมาคมนักวางแผนการเงินไทย แนะนำให้แบ่งเงินก้อนใหญ่ออกเป็น 3 ส่วน หรือเรียกว่า **กลยุทธ์ 3 Buckets** ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่นิยมใช้ในการบริหารเงินหลังเกษียณ ดังนี้

	Buckets 1 เงินที่เป็นสภาพคล่อง กินอยู่ใช้จ่าย ประมาณ 1 - 2 ปี	Buckets 2 สร้างกระแสเงินสด ด้วยความปลอดภัย	Buckets 3 คาดหวังผลกำไรสูง ด้วยการลงทุน ระยะยาว
สัดส่วนการลงทุน	10%	70%	20%
ผลตอบแทน การลงทุน โดยประมาณต่อปี	0.25%	3%	8%
ลงทุนในสินทรัพย์	เงินฝาก กองทุนรวมตลาดเงิน	พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ (Investment Grade) กองทุนรวม ตราสารหนี้	หุ้น กองทุนรวมหุ้น สินทรัพย์ทางเลือก อื่น ๆ

การลงทุนด้วยกลยุทธ์ 3 Buckets มีหลักการสำคัญ คือ **เมื่อ Bucket ที่ 2 มีกระแสเงินสด ก็ให้นำมาใส่ Bucket ที่ 1 และเมื่อ Bucket ที่ 3 มีกำไรจากการลงทุน ก็ให้ขายกำไรออกมาเพื่อใส่ใน Bucket ที่ 2 เพื่อเก็บกำไรไว้สม่ำเสมอ** โดยตั้งเป้าหมายเมื่อ Bucket ที่ 3 มีกำไรในระดับ 20% ก็จะขายส่วนของกำไรมาเข้าใน Bucket ที่ 2 และจะย้ายเงินจาก Bucket ที่ 2 มาอยู่ Bucket ที่ 1 ทุกต้นปีตามจำนวนของค่าใช้จ่ายในปีนั้น ๆ

“กลยุทธ์ 3 Buckets นี้มีข้อดีคือ **ความมั่นใจว่าจะไม่ขาดทุนหนัก** เนื่องจากเงินส่วนใหญ่ประมาณ 80% จะอยู่ในสินทรัพย์ปลอดภัย และแบ่งเงินส่วนน้อยประมาณ 20% มาลงทุนในพอร์ตเสี่ยงสูงเพื่อสร้างผลตอบแทนให้เงินเติบโตเพียงพอใช้จ่าย และรักษาเงินต้นไม่ให้หายไปในวันที่ตลาดหุ้นตกหนัก ๆ เพราะเป็นกลยุทธ์ลงทุนแบบระยะยาว ที่สามารถมีเวลารอจนตลาดฟื้นตัวขึ้นมาได้ในที่สุด” วิไล กล่าว

นอกจากนี้ สามารถใช้กฎลงทุนเบื้องต้น เรียกว่า **กฎ 100 Minus Your Age** ซึ่งเป็นการจัดสรรสินทรัพย์ลงทุนว่าจะให้นำหน้าการลงทุนในตราสารทุนและตราสารหนี้ในสัดส่วนเท่าไรจึงเหมาะสม โดยอาศัยหลักคิดว่า **ยังมีอายุน้อยก็จะรับความเสี่ยงจากการลงทุนได้สูง เพราะมีระยะเวลาการลงทุนที่ยาวนาน**

ตัวอย่างเช่น อายุ 25 ปี ก็ลงทุนในหุ้นด้วยสัดส่วน 75% ของเงินลงทุนทั้งหมด (100 - อายุ 25) เช่นเดียวกันหากมีอายุ 70 ปี สัดส่วนการลงทุนในหุ้นจะเหลือ 30% เนื่องจากมีระยะเวลาลงทุนที่ลดลง และเพิ่มสัดส่วนลงทุนในตราสารหนี้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในปัจจุบันอายุขัยเฉลี่ยของผู้คนมีอายุยืนยาวขึ้นหลายคนจึงปรับตัวเลขจาก 100 เป็น 120 (กฎ 120 Minus Your Age) ขณะเดียวกันด้วยอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำ จึงทำให้ผลตอบแทนที่ได้รับจากเงินลงทุนในตราสารหนี้อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ก็สามารถเน้นลงทุนหุ้นในสัดส่วนที่มากขึ้นอีกเล็กน้อยได้ แต่สูตรนี้ก็เริ่มจุดเริ่มต้น จึงสามารถปรับเปลี่ยนตามระดับการรับความเสี่ยงและเป้าหมายทางการเงินของตัวเองได้

ถอนเงินใช้จ่ายอย่างเชียว

รุจิพรรณ พรรัตนพิทักษ์ ผู้เชี่ยวชาญการวางแผนเกษียณ กล่าวว่าในประเทศไทยเริ่มมีแนวคิดในการจัดการเงินหลังเกษียณ เรียกว่า **กลยุทธ์การถอนเงินหลังเกษียณ** โดยแบ่งเงินเกษียณออกเป็น 3 กองหรือ 3 ถัง แล้วสร้างเงื่อนไขเพื่อใช้เป็นกฎในการตัดสินใจ (Decision Rules) ว่าจะถอนเงินออกจากกองไหนก่อน

Harold Evensky นักวางแผนการเงินชั้นนำของสหรัฐอเมริกา เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดการแบ่งเงินหลังเกษียณออกเป็น 3 กอง ตั้งแต่ปี 1985 แต่จะทำการถอนเงินเพียง 2 กองเท่านั้น โดยกองที่ 1 คือ นำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น ฝากออมทรัพย์ ด้วยสัดส่วน 10 เท่าของอัตราการถอนเงินในปีแรก ส่วนเงินที่เหลือจะนำไปไว้ในกองที่ 2 ด้วยการนำไปลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง เช่น กองทุนรวมตราสารทุน กองทุนรวมดัชนีหุ้น เป็นต้น

ตัวอย่างเช่น มีเงินเพื่อเกษียณ 10 ล้านบาท และคาดว่าจะใช้**กฎ 4%** แปลว่าต้องการถอนเงินในปีแรกด้วยอัตรา 4% (Initial Withdrawal Rate) เป็นจำนวนเงิน 400,000 บาท ดังนั้น เงินที่ต้องมีไว้ในกองที่ 1 เป็นจำนวน 10 เท่าของ 400,000 บาท คือ 4 ล้านบาท ส่วนเงินในกองที่ 2 มีจำนวน 6 ล้านบาท โดยมีกฎ (Decision Rules) ง่าย ๆ เพียง 3 ข้อ คือ

- ถอนเงินตอนต้นปีของทุกปี
- ถ้าปีที่แล้วเงินกองที่ 2 ขาดทุน ให้ถอนเงินจากกองที่ 1
- ปรับสมดุลดพอร์ตการลงทุนทุก ๆ ต้นปี โดยให้ปรับหลังจากถอนเงินแล้ว

เหตุผลที่ต้องมีเงินในกองที่ 1 เป็นจำนวน 10 เท่าของอัตราการถอนเงินในปีแรกก็เพื่อลดความเสี่ยง เพราะหากปีที่เริ่มเกษียณตลาดการลงทุนอยู่ในภาวะปรับลดลงอย่างต่อเนื่องและยาวนานก็จะสามารถรับมือกับเหตุการณ์นานสูงสุดได้ถึง 10 ปี โดยที่ไม่ต้องถอนเงินออกจากกองที่ 2 เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่เกิดจากการถอนเงินออกจากเครื่องมือทางการเงิน (Sequence of Returns Risk) หมายความว่า อาจปรับลดหรือเพิ่มจำนวนเงินในกองที่ 1 ได้ ขึ้นอยู่กับว่าภาวะตลาดมีโอกาสปรับลดลงเป็นระยะเวลานานเท่าใด

ในปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญรู้จัก**กลยุทธ์เงิน 3 กอง** ซึ่งเป็นวิธีบริหารจัดการที่ออกแบบมาเพื่อลด Sequence of Returns Risk โดยโมเดลดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้ในช่วงกว้างภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

เงินแต่ละกอง จะถูกถอนออกมาใช้ในช่วงเวลาที่ต่างกัน ภายใต้แนวคิดจากหนังสือชื่อ **The Prosperous Retirement: Guide to the New Reality** ของ **Michael Stein** เมื่อปี 1998 ได้แบ่งช่วงเวลาหลังเกษียณออกเป็น 3 ช่วง เรียกว่า Go-Go, Slow-Go และ No-Go

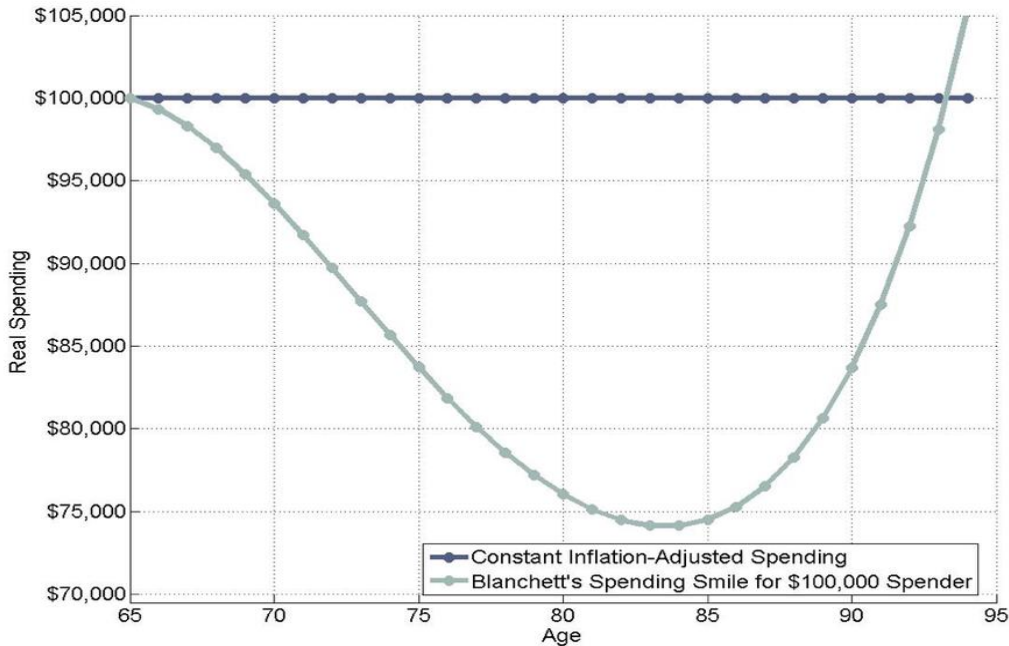
- **กองที่ 1** ใช้ในช่วง **Go-Go** ซึ่งเป็นช่วง 10 ปีแรกของชีวิตหลังเกษียณ ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สามารถทำตามความฝันที่ยังไม่ได้ทำก่อนเกษียณ
- **กองที่ 2** ใช้ในช่วง **Slow-Go** ซึ่งเป็นช่วง 10 ปีที่สองของชีวิตหลังเกษียณ ช่วงนี้สุขภาพร่างกายและจิตใจเริ่มเสื่อมถอยลง เริ่มใช้ชีวิตภายในบ้านมากกว่าช่วง Go-Go
- **กองที่ 3** ใช้ในช่วง **No-Go** เป็นช่วง 10 ปีที่สามของชีวิตหลังเกษียณ เป็นช่วงที่สุขภาพร่างกายเสื่อมถอยถึงที่สุดและรอวันสิ้นอายุขัย

ค่าใช้จ่ายหลังเกษียณปีแรก เป็นตัวแปรที่มีความแตกต่างกันในแต่ละคน สมมติให้เป็น R ซึ่งไม่รวมค่ารักษาพยาบาล (ควรมีประกันสุขภาพรองรับ) และควรเตรียมเงินจ่ายเบี้ยประกันสุขภาพด้วยประกันแบบบำนาญ

ค่าใช้จ่ายหลังเกษียณปีต่อ ๆ ไปจะลดลงปีละ 1% ทุกปี แต่ในทางการคำนวณจะใช้ 5% ทุก ๆ 5 ปี แปลว่า สมมติว่าอายุเกษียณ คือ 60 ปี ดังนั้น

- ช่วงอายุ 60 - 64 ปี จะต้องถอนเงินออกมาใช้ปีละ R บาท
- ช่วงอายุ 65 - 69 ปี จะต้องถอนเงินออกมาปีละ $0.95R$ ลดลง 5% (หรือ 0.05) เป็นแบบนี้ไปเรื่อย ๆ จนถึงอายุ 80 ปี ซึ่งจะลดลงเหลือ $0.80R$ และจะคงที่ไปจนครบ 10 ปีที่อายุ 89 ปี

กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ

ที่มา : งานวิจัย Retirement Spending Smile ของ David Blanchett

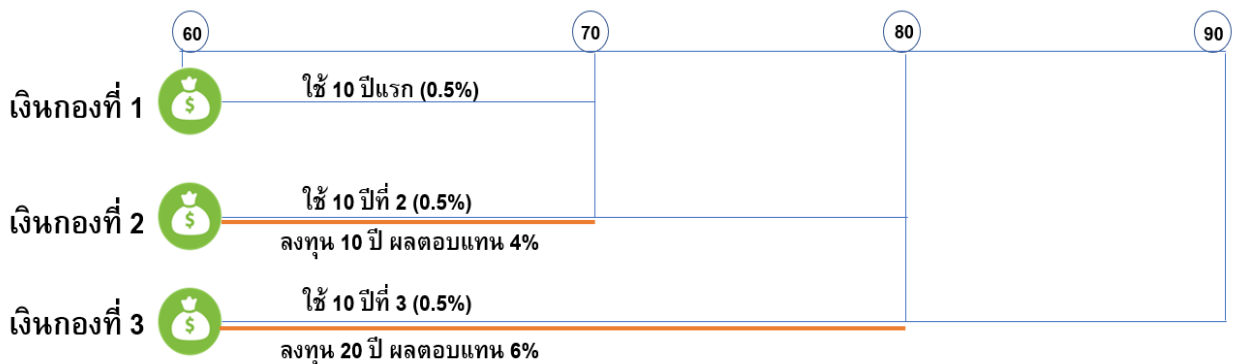
(หมายเหตุ : แนวคิดค่าใช้จ่ายหลังเกษียณลดลงเฉลี่ยปีละ 1 - 2% เป็นแนวคิดที่มาจากงานวิจัยชื่อ Retirement Spending Smile ของ David Blanchett จากกราฟด้านบนพบว่าค่าใช้จ่ายจะลดลงไปเรื่อย ๆ และเมื่อถึงจุดหนึ่งจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากไม่มีค่ารักษาพยาบาล ทำให้ค่าใช้จ่ายค่อนข้างคงที่

อัตราเงินเฟ้อ (Inflation) ซึ่งส่วนตัว (ผู้เขียน) มักเรียกว่า **MEflation** เพื่อให้รู้ว่า จะกำหนดจำนวนเงินที่จะใช้เพิ่มขึ้นตามความต้องการของตัวเอง หากในชีวิตจริงไม่ตรงกับที่ประเมินไว้ก็ต้องปรับเพิ่มหรือลดการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับตัวเลขที่ประเมินไว้ตั้งแต่ต้น

นอกจากนี้ จะใช้อัตราเงินเฟ้อคงที่ 3% แล้วเพิ่มทุก ๆ 5 ปี (ไม่ใช่ทุก ๆ ปี) เพราะราคาสินค้าไม่ได้เพิ่มขึ้นทุกปีตามอัตราเงินเฟ้อ แต่จะเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดด เช่น หมูปิ้งไม้ละ 5 บาท ไม่ได้เพิ่มเป็น 5.15 บาท (5×1.03) ในปีถัดไป แต่จะเพิ่มเป็น 7 บาทในอีกหลายปีถัดไป ดังนั้น เงินเฟ้อจะเป็นตัวคูณตั้งแต่ 1 คือ ถอนเงินเท่าเดิมในช่วงอายุ 60 - 64 ปี, 1.035 ในช่วงอายุ 65 - 69 ปี, 1.0310 ในช่วงอายุ 70 - 74 ปี,... ไปเรื่อย ๆ จนถึง 1.0325 ในช่วงอายุสุดท้าย คือ 85 - 89 ปี

ผลตอบแทนการลงทุนที่คาดหวัง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

- **ผลตอบแทนที่คาดหวัง** ใช้สำหรับช่วงถอนเงินออกมาใช้ ซึ่งต้องนำเงินไปไว้ในสินทรัพย์ลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ เพื่อไม่ให้เกิด Sequence of Returns Risk ดังนั้น อาจใช้ผลตอบแทนที่คาดหวังเพียง 0.5% ต่อปีเท่านั้น
- **ผลตอบแทนที่คาดหวังที่ใช้กับกองที่มีเวลาลงทุนนาน** คือ เงินในกองที่ 2 ระยะเวลา 10 ปี และเงินในกองที่ 3 ระยะเวลา 20 ปี ซึ่งจะใช้อัตราผลตอบแทนคาดหวังเฉลี่ย 4% ต่อปีกับระยะเวลาลงทุน 10 ปี และ 6% กับระยะเวลาลงทุน 20 ปี เนื่องจากเป็นการลงทุนแบบครั้งเดียว (Lump Sum) จึงสามารถใช้ผลตอบแทนคงที่แทนผลตอบแทนเฉลี่ย ในการคำนวณด้วย**ทฤษฎีมูลค่าเงินตามเวลา (Time Value of Money : TVM)** ได้

หมายเหตุ : ค่าใช้จ่ายหลังเกษียณปีแรก = R , ค่าใช้จ่ายหลังเกษียณปีต่อไปลดลง 5% ทุก ๆ 5 ปี, MEflation คงที่ 3% ทุก ๆ 5 ปี

ด้วยการคำนวณตาม**ทฤษฎีมูลค่าเงินตามเวลา** สามารถคำนวณหาปัจจัยที่ใช้หาจำนวนเงินเกษียณจากค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ (ปีแรก) ที่ต้องการ รวมทั้งสามารถหาจำนวนเงินที่ต้องใส่ในแต่ละกอง เพราะต้องแบ่งเงินเกษียณออกเป็น 3 กอง เพื่อนำเงินในแต่ละกองไปลงทุนตามความเสี่ยงที่วางแผนไว้ ดังนั้น จะบอกตัวเองได้ว่าจะถอนเงินออกจากแต่ละกองเป็นจำนวนเท่าใดในแต่ละปี เสมือนกับว่าได้กำหนดเงินเดือนหลังเกษียณให้กับตัวเอง

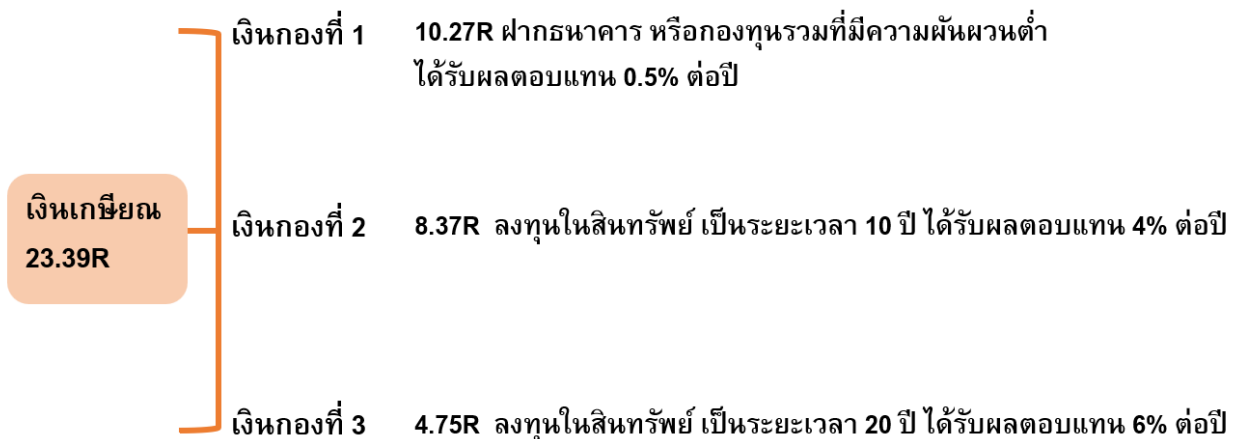
จากตัวอย่าง คำนวณออกมาได้ ดังนี้

กองทุนเกษียณ มีจำนวนเงิน 23.39R

กองที่ 1 สำหรับใช้ 10 ปีแรกในช่วง **Go-Go** มีจำนวนเงิน 10.27R

กองที่ 2 สำหรับใช้ 10 ปีที่ 2 ในช่วง **Slow-Go** มีจำนวนเงิน 8.37R

กองที่ 3 สำหรับใช้ 10 ปีสุดท้าย ในช่วง **No-Go** มีจำนวนเงิน 4.75R

ตัวอย่าง

ปัจจุบันอายุ 40 ปี พิจารณาอย่างรอบด้านแล้วคาดว่าจะต้องใช้เงินหลังเกษียณเดือนละ 30,000 บาท (ปีละ 360,000 บาท) โดยวางแผนว่าจะเกษียณอายุ 60 ปี อยากรู้ว่า**ควรมีเงินกองทุนเกษียณ ณ วันเกษียณเป็นจำนวนเงินกี่บาท**

เริ่มต้นจากคำนวณหาค่า R ซึ่งไม่ใช่ 360,000 บาท เพราะกว่าจะถึงวันเกษียณต้องรออีก 20 ปี ผลของเงินเฟ้อจะทำให้ค่าของเงินลดลง ดังนั้น จำนวนเงินที่ต้องการใช้จึงต้องเพิ่มขึ้นเป็น $360,000 \times 1.03^{20} = 650,200$ บาท (เงินเฟ้อเฉลี่ยประมาณการไว้ที่ 3% ต่อปี) เมื่อได้ค่า R (650,200) ก็สามารถคำนวณหาทุกอย่างได้ ดังนี้

กองทุนเกษียณ ณ วันเกษียณ มีจำนวนเงิน $23.39 \times 650,200 = 15,208,178$ บาท

กองที่ 1 สำหรับใช้ในช่วง **Go-Go** มีจำนวนเงิน $10.27 \times 650,200 = 6,677,554$ บาท

กองที่ 2 สำหรับใช้ในช่วง **Slow-Go** มีจำนวนเงิน $8.37 \times 650,200 = 5,442,174$ บาท

กองที่ 3 สำหรับใช้ในช่วง **No-Go** มีจำนวนเงิน $4.75 \times 650,200 = 3,088,450$ บาท

อย่าลืมว่า หลังจากแบ่งเงินออกเป็น 3 กอง ต้องนำเงินแต่ละกองไปลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนที่แตกต่างกัน คือ

กองที่ 1 ลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงต่ำ เช่น เงินฝาก และคาดหวังดอกเบี้ย 0.5% ต่อปี

กองที่ 2 ลงทุนในสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนเฉลี่ย 4% ต่อปี ภายในระยะเวลา 10 ปี

กองที่ 3 ลงทุนในสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนเฉลี่ย 6% ต่อปี ภายในระยะเวลา 20 ปี

เมื่อครบ 10 ปีแรก เงินในกองที่ 1 หากถูกถอนใช้จนหมดก็จะนำเงินในกองที่ 2 ซึ่งควรจะมีเงินจำนวน 8,055,746.96 บาท ($5,442,174 \times 1.04^{10}$) เพราะนำไปลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงต่ำเพื่อถอนออกมาใช้ในช่วง **Slow-Go** จนครบ 10 ปี และสมมติว่าเงินในกองที่ 2 ถูกถอนออกมาใช้จนหมด ก็จะใช้เงินกองที่ 3 ในช่วง **No-Go** ซึ่งเงินกองนี้ให้ผลตอบแทนเฉลี่ย 6% ต่อปีก็จะกลายเป็นเงินจำนวน 9,905,077.55 บาท ($3,088,450 \times 1.06^{20}$) ณ สิ้นปีที่ 20 และถอนออกมาใช้จนหมดภายใน 10 ปีสุดท้ายของแผนเกษียณ

ตารางแสดงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายหลังเกษียณตาม RSE Model

อายุ	60 – 64 ปี	65 – 69 ปี	70 – 74 ปี	75 – 79 ปี	80 – 84 ปี	85 – 89 ปี
ปัจจัยการใช้ชีวิต	1	0.95	0.90	0.85	0.80	0.80
MEflation	0	1.03^5	1.03^{10}	1.03^{15}	1.0^{20}	1.0^{25}
จำนวนเงิน ถอนใช้จ่ายต่อปี	R	1.10131R	1.20952R	1.32427R	1.44489R	1.67502R

จากตารางด้านบน จะเห็นได้ว่าเงินที่สามารถถอนออกมาใช้จะเพิ่มขึ้นทุก ๆ 5 ปีตามช่วงอายุ ดังนี้

- ช่วงอายุ 60 – 64 ปี ถอนใช้ปีละ R หรือปีละ 650,200 บาท
- ช่วงอายุ 65 – 69 ปี ถอนใช้ปีละ 1.10131R หรือปีละ 716,072 บาท ($1.10131 \times 650,200$)
- ช่วงอายุ 70 – 74 ปี ถอนใช้ปีละ 1.20952R หรือปีละ 786,430 บาท ($1.20952 \times 650,200$)
- ช่วงอายุ 75 – 79 ปี ถอนใช้ปีละ 1.32427R หรือปีละ 861,040 บาท ($1.32427 \times 650,200$)
- ช่วงอายุ 80 – 84 ปี ถอนใช้ปีละ 1.44489R หรือปีละ 939,467 บาท ($1.44489 \times 650,200$)
- ช่วงอายุ 85 – 89 ปี ถอนใช้ปีละ 1.67502R หรือปีละ 1,089,098 บาท ($1.67502 \times 650,200$)

หากรวมเงินที่ถอนออกมาใช้ทั้งหมดคิดเป็นจำนวนเงิน **25,211,535 บาท** จากเงินเกษียณตั้งต้นจำนวน 15,208,178 บาท เพราะได้เงินส่วนเกินที่ออกเงยจากผลตอบแทน 4% ของกองที่ 2 และ 6% ของกองที่ 3 ประมาณ 10 ล้านบาท

การบริหารจัดการเงินลักษณะนี้ เป็นเรื่องที่คุณเคยเพราะก่อนเกษียณ หากมีรายได้หรือเงินเดือนทุกเดือน จะมีการจัดการเงินในแต่ละเดือน **หากไม่มีหลักคิด อาจสับสนว่าจะทำอย่างไรกับเงินเกษียณ จะถอนมาใช้จ่ายอย่างไร** เพราะกังวลว่าเงินจะหมดก่อนสิ้นลมหายใจ จึงส่งผลให้ไม่กล้าใช้เงิน ทำให้ไม่มีความสุขเท่าที่ควร หรือตรงกันข้ามอาจใช้เงินมากจนเกินไป เพราะไม่เคยมีเงินก้อนใหญ่ขนาดนี้ ทำให้เงินหมดก่อนเวลาอันควร

ด้วยวิธีการคำนวณดังกล่าวก็จะทำให้คนวัยเกษียณเข้าใจและรู้จักบริหารเงินก่อนสุดท้ายในชีวิต ที่สำคัญเมื่อเข้าใจก็จะกลับไปใช้ชีวิตแบบที่ตัวเองคุ้นเคย คือ มีเงินเดือนใช้ทุกเดือนและจะกล้าใช้เงินมากกว่ากังวลว่าเงินจะเหลือใช้ได้นานแค่ไหน

ปรับปรุงตามความจำเป็น

จากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์จึงช่วยให้ผู้คนมีอายุขัยเพิ่มขึ้น ทำให้วัยเกษียณจึงเป็นช่วงชีวิตที่ยาวนานขึ้นอีกหลายปี ประกอบกับโลกการเงินมีความผันผวนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อผลตอบแทนของสินทรัพย์ลงทุน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว วัยเกษียณก็ต้องทบทวนและปรับแผนการเงินตามไปด้วยตามความจำเป็นหรือตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เพื่อลดความเสียหาย ขณะเดียวกันก็ช่วยรักษาเงินเก็บส่วนใหญ่ไว้ใช้จ่ายให้เพียงพอ

การจัดการเงินในวัยเกษียณอายุ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่าง ตั้งแต่ **การประมาณการค่าใช้จ่ายและสร้างงบประมาณ การระบุแหล่งที่มาของรายได้ การสร้างความสมดุลระหว่างรายได้และการเติบโต ไปจนถึงการกำหนดอัตราการลงทุนเงินที่มีประสิทธิภาพ** เป็นกระบวนการที่ต้องติดตามต่อเนื่องและพร้อมปรับปรุงเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง

หลายคนอาจมองว่าการบริหารเงินจะสมบูรณ์แบบเมื่อถึงวันสุดท้ายจากการทำงาน และเมื่อถึงวัยเกษียณก็ไม่จำเป็นต้องบริหารเงิน แต่ความจริงแล้ว**การบริหารเงินหลังเกษียณมีความสำคัญมาก** เพราะต้องให้มีเงินเพียงพอสำหรับการใช้ชีวิตในบั้นปลายอย่างมีความสุข

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เลขที่ 93 ถนนรัชดาภิเษก เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

SET Contact Center 0-2009-9999 email: TSI_Seminar@set.or.th

